

Tiedekunnat ja laitokset
Erilliset laitokset
Yliopiston yhteiset palvelut

Suositus eri tavoin vammaisia opiskelijoita ja erilaisia oppijoita koskevista yksilöllisistä järjestelyistä

1. Yleistä

Turun yliopistossa opiskelijoilla ja hakijoilla on mahdollista saada opintoihinsa yksilöllisiä järjestelyjä. Eri tavoin vammaisia opiskelijoita ja erilaisia oppijoita koskevien yksilöllisten järjestelyjen tavoitteena on vähentää vammasta, pitkäaikaissairaudesta tai oppimisen vaikeudesta aiheutuvaa haittaa ja siten edistää yhdenvertaisuuden toteutumista vammaisten henkilöiden ja erilaisten oppijoiden koulutukseen pääsemiseksi ja siinä selviämiseksi. (Yhdenvertaisuuslaki 5 §)

Opetukseen ja opiskeluun liittyviä järjestelyjä suunniteltaessa ja toteutettaessa on kiinnitettävä erityistä huomiota opetuksen ja opiskelun yleiseen esteettömyyteen ja saavutettavuuteen esimerkiksi tilojen, opetusmateriaalien ja muiden opetusjärjestelyjen osalta. Yleinen saavutettavuus ei välttämättä vähennä yksilöllisten järjestelyjen tarvetta, mutta se tukee eri tavoin vammaisten henkilöiden ja erilaisten oppijoiden tasa-vertaista osallistumista yliopistoyhteisöön.

Kaikissa opetustilanteissa pyritään huomioimaan eri tavoin vammaisten opiskelijoiden ja erilaisten oppijoiden tarpeet myös tiedottamisen ja opetusmateriaalin saavutettavuuden osalta. Opetusmateriaalien saavutettavuutta säätelevät EU:n saavutettavuusdirektiivi ja laki digitaalisten palvelujen saavutettavuudesta

Opetukseen liittyvän tiedotuksen, esimerkiksi tenttitulosten, tulisi olla muodoltaan myös näkövammaisten opiskelijoiden ja erilaisten oppijoiden saavutettavissa olevaa, esimerkiksi sähköisessä muodossa tai isona tekstinä. Tiedotuksen ajantasaisuus, kuten aikataulumuutoksista informointi, on tärkeää erityisesti niille opiskelijoille, joiden opiskelu edellyttää esimerkiksi tulkki- tai kuljetuspalvelujen käyttöä. Opetusmateriaalin saataavuudessa pyritään huomioimaan vammasta, pitkäaikaissairaudesta tai oppimisvaikeudesta aiheutuvat hankaluudet esimerkiksi muistiinpanojen kirjoittamisessa ja ryhmätyötilanteissa.

2. Mitä yksilölliset järjestelyt ovat?

Yksilöllisten järjestelyjen sisältö ja toteutus määrittyvät opiskelijan tarpeiden ja tilanteiden luonteen mukaan. Ensimmäistä kertaa yksilöllisiä järjestelyjä toteutettaessa hakijan tai opiskelijan on esitettävä lääkärintodistus tai muun asiantuntijan antama selvitys yksilöllisten järjestelyjen tarpeesta. Todistuksesta tai selvityksestä tulee ilmetä vamman, sairauden tai oppimisvaikeuden aiheuttama haitta tarvittavassa laajuudessa.

Opiskelijan tai koulutukseen hakijan vamma tai pitkäaikaissairaus voi olla luonteeltaan fyysinen tai psyykinen, esimerkiksi liikunta-, aisti- tai kognitiivinen vamma. Erilaisella oppijalla voi olla lukemiseen, kirjoittamiseen tai muuhun oppimiseen liittyvä vaikeus. Opiskelijan vamma tai sairaus voi aiheuttaa haasteita myös sosiaalisessa vuorovaikutuksessa ja sosiaalisissa tilanteissa. Opiskelijalla tai opiskelemaan aikovalla voi olla myös useampia vammoja tai pitkäaikaissairauksia, jotka vaikuttavat koulutukseen pääsemiseen ja opiskelusta selviytymiseen. Yksilöllisiä järjestelyjä voidaan toteuttaa myös

määräaikaisina silloin, kun vamman tai sairauden aiheuttama haitta on lyhytaikainen, esimerkiksi onnettomuuden seuraus.

Yksilölliset järjestelyt voivat koskea valinta- tai soveltuvuuskoetta, tentti- ja muita opetustilanteita. Muihin opetustilanteisiin kuuluvat opetuksen lisäksi opiskeluun liittyvä ohjaus ja siihen kuuluvat palvelut. Yksilölliset järjestelyt voivat liittyä esimerkiksi seuraaviin seikkoihin:

- koe- ja opetustilanteiden järjestelyihin (esim. mahdollisuus lisäaikaan, lisävalaistukseen, muihin tilajärjestelyihin tai mahdollisuus suorittaa opintoja jollain muulla, erikseen sovittavalla vaihtoehdoisella tavalla)
- apuvälineisiin (esim. mahdollisuus käyttää kirjoitusvälineenä tietokonetta tai muuta apuvälinettä kuten pistenäyttöä tai induktiota)
- materiaaleihin (esim. mahdollisuus saada koekysymykset tavallista suuremmalla fonttikoolla)
- palveluihin (esim. mahdollisuus käyttää tulkia tai henkilökohtaista avustajaa. Opiskelija vastaa pääsääntöisesti henkilökohtaisen avustajan ja tulkin hankkimisesta).

Yksilöllisiä järjestelyjä tarvitsevalla opiskelijalla on yhdenvertainen oikeus valvontaan valintakoe- ja tenttitilanteissa. Mikäli opiskelija joutuu käyttämään valintakokeessa tai tentissä omaa apuvälinettään, esimerkiksi tietokonetta, yliopistolla on oikeus tarkistaa laitteen tiedostot ja ohjelmat ennen valintakokeen tai tentin alkua.

Opiskelijalla/hakijalla on velvollisuus ilmoittaa muutoksista olosuhteissa, jotka ovat yksilöllisten järjestelyjen perusteena.

Yksilöllisten järjestelyjen hakemista ja sisältöä koskevaa neuvontaa antavat esteettömyyssuunnittelijat. Tiedekunnan sisällä opiskelijaa neuvoo tarvittaessa opintopäällikkö.

3. Yksilölliset järjestelyt tenteissä ja muissa opetustilanteissa

Tenttien ja muiden opetustilanteiden esteettömyyttä ja saavutettavuutta pyritään parantamaan siten, että ne toteutuvat mahdollisimman hyvin erilaisissa opetustilanteissa. Opetukseen kuuluvat olennaisena osana myös opintojen ohjaus, ura- ja rekrytointipalvelut sekä kansainvälinen opiskelu ja niihin liittyvät palvelut, joihin eri tavoin vammaisilla opiskelijoilla ja erilaisilla oppijoilla tulee olla yhtäläinen oikeus muiden opiskelijoiden kanssa.

Opiskelija voi ottaa yhteyttä esteettömyyssuunnittelijaan halutessaan, että hänelle laaditaan yksilöllisten järjestelyiden suositus. Opiskelija voi käynnistää prosessin lähettämällä vapaamuotoisen hakemuksen esteettömyyssuunnittelijalle hyvinvointipalveluihin esimerkiksi sähköpostitse tai puhelimitse. Hakemus tulee tehdä hyvissä ajoin ennen tenttiä tai muuta opetustilannetta, jota hakemus koskee. Opiskelija voi ottaa esteettömyyssuunnittelijaan yhteyttä myös tarvitessaan opintoihinsa tukea esimerkiksi vamman vuoksi, jolloin keskustelun myötä tarve yksilöllisten järjestelyiden suosituksen laadittamiselle käy ilmi.

Tenttien ja muiden opetustilanteiden yksilöllisiä järjestelyjä suunniteltaessa lähdetään liikkeelle eri tavoin vammaisten ja oppimisvaikeuksisten opiskelijoiden yksilöllisistä tarpeista. Opiskelija voi tarvittaessa käydä esteettömyyssuunnittelijan kanssa ohjauskeskustelun, jossa käydään läpi opintojen tilanne ja kerrotaan yliopiston tarjoamista opiskelijajärjestelyistä. Ohjauskeskustelu on opiskelijalle vapaaehtoinen.

Esteettömyyssuunnittelija kirjoittaa suosituksen opiskelun yksilöllisistä järjestelyistä lääkärin- tai asiantuntijan lausunnon sekä opiskelijan kanssa käydyn ohjauskeskustelun tai hakemuksen pohjalta. Suosituksen hyväksyvät allekirjoituksillaan esteettömyyssuunnittelija ja tiedekunnan opintopäällikkö tai avoimessa yliopistossa osastopäällikkö.

Jos opiskelija on hakenut yksilöllisiä järjestelyjä edellisen kevään valintakokeissa, hänen ei enää tarvitse toimittaa esteettömyyssuunnittelijalle liitelausuntoa.

Yksilöllisiä järjestelyjä koskevat tiedot ovat salassa pidettäviä. Tämän vuoksi yliopiston henkilöstö ei saa tietoa yksilöllisiä järjestelyjä koskevasta suosituksesta, ellei opiskelija, jota suositus koskee, sitä kerro. Näin ollen tentti- ja muiden opetustilanteiden järjestelyjen osalta opiskelija on lähtökohtaisesti vastuussa siitä, että hän kertoo suosituksen olemassaolosta opettajille ja sopii järjestelyjen toteutuksesta heidän kanssaan. Esteettömyyssuunnittelija voi auttaa tiedon antamisessa nimetyille opettajille, jos opiskelija antaa siihen luvan.

Esteettömyyssuunnittelija säilyttää suosituksia niiden voimassaolon ajan rekisterissä, johon vain esteettömyyssuunnittelijalla on pääsy. Esteettömyyssuunnittelija voi antaa pyynnöstä kopion suosituksesta opiskelijalle, jota suositus koskee. Voimassaolon päätyttyä suositukset hävitetään tietoturvallisesti.

Tentti- ja muissa opetustilanteissa opiskelijan on sovittava yksilöllisten järjestelyjen käytännön toteuttamisesta vastaavan opettajan kanssa viimeistään kahta viikkoa ennen tenttiä tai mikäli järjestely koskee opetusta, viimeistään opintojakson/kurssin alkessa. Järjestelyjen käytännöissä voi olla tiedekunta- tai oppiainekohtaista vaihtelua, josta opiskelijaa ohjeistetaan tarkemmin suosituksessa ja ohjauskeskustelussa.

Jos opiskelijalla on lukivaikeus, voidaan suositus opiskelijan suostumuksella lähettää vieraiden kielten opetuksen osalta tiedoksi kieli- ja viestintäopintojen keskuksen opintopäällikölle tiedoksi.

Opiskelijan halutessa voidaan opetusjärjestelyistä järjestää tarvittaessa myös yhteisneuvottelu, jossa voivat olla mukana opiskelija, opettaja/opettajia, opintoneuvoja ja esteettömyyssuunnittelija.

Suositus tenttien ja muiden opetustilanteiden yksilöllisistä järjestelyistä voi olla voimassa kerrallaan enintään neljä vuotta. Suositus voidaan tehdä myös määräajaksi, jos opiskelijan vamman tai sairauden arvioidaan kestävän tietyn ajan. Jos yksilöllisten järjestelyjen tarve jatkuu suosituksen voimassaoloaikaa pidempään, opiskelijan tulee olla yhteydessä esteettömyyssuunnittelijaan suosituksen päivittämiseksi. Suositusta voidaan tarvittaessa päivittää myös opintojen aikana, mikäli opiskelijan tilanteessa tapahtuu muutoksia.

4. Yksilölliset järjestelyt valintakokeissa

Jos hakija tarvitsee yksilöllisiä järjestelyjä valintakokeessa, hän voi hakea järjestelyjä yliopiston hakijapalveluiden ohjeistamalla tavalla. Valintakokeiden yksilöllisten järjestelyiden ohjeistuksissa ja säännöissä voi olla esimerkiksi yhteisvalintakohteiden välisiä eroja. Esteettömyyssuunnittelijat neuvovat hakijoita järjestelyihin liittyvissä kysymyksissä. Hakijalle ilmoitetaan hänelle myönnettyistä yksilöllisistä järjestelyistä sähköpostilla hyvissä ajoin ennen valintakoetta.

Jos hakija tarvitsee valintakokeiden ennakkomateriaalin saavutettavassa muodossa, hän voi hakea materiaalia Celian kautta yhteishakuaikana. Jos kokeen ja koemateriaalin on oltava saavutettava, yliopisto voi tilata Celiasta maksullisen saavutettavan valintakokeen tai Celia voi neuvoa yliopistoa saavutettavan valintakokeen tekemisessä.

Valintakokeen yksilöllisiä järjestelyjä koskevia asiakirjoja säilytetään vuoden ajan valintakoepäivästä.

5. Yksilöllisten järjestelyjen toteutus ja seuranta

Yksilöllisiä järjestelyjä toteutetaan tiiviissä yhteistyössä tiedekuntien ja avoimen yliopiston kanssa. Järjestelyjä suunniteltaessa ja toteutettaessa otetaan huomioon oppiaineen osaamistavoitteet.

Esteettömyyssuunnittelija kirjoittaa suosituksen myönnettävistä yksilöllisistä järjestelyistä, minkä jälkeen tiedekunnan opintopäällikkö tai avoimen yliopiston osastopäällikkö hyväksyy sen allekirjoituksellaan ja lähettää suosituksen tiedoksi opiskelijalle. Mikäli opiskelija on tyytymätön suosituksen sisältöön tai järjestelyjen toteutukseen, hänen tulee olla yhteydessä esteettömyyssuunnittelijaan. Tiedekunta tai opetusta antava yksikkö vastaa järjestelyjen käytännön toteuttamisesta.

Esteettömyyssuunnittelija säilyttää rekisterinpitäjänä suosituksia niiden voimassaoloajan ja voi antaa opiskelijalle pyydettyä kopion suosituksesta. Suosituksen liitteitä säilytetään puolen vuoden ajan hakemuksen tekemisestä. Suosituksen voimassaolon päätyttyä suositus poistetaan rekisteristä.

Yksilöllisten järjestelyjen toteutumista seuraa esteettömyyssuunnittelija. Valintakokeiden yksilöllisten järjestelyiden toteutumista seurataan säännöllisesti hakijoille lähetettävällä palautekyselyllä. Esteettömyyssuunnittelija raportoi suosituksista vuosittain yhdenvertaisuus- ja tasa-arvotoimikunnalle toimintakertomuksessaan.

Jukka Kola
Rehtori

Paula Pietilä
Esteettömyyssuunnittelija

Tiedoksi Turun yliopiston ylioppilaskunta

**TURUN
YLIOPISTO**
UNIVERSITY
OF TURKU

Tämä dokumentti on allekirjoitettu sähköisesti Turun yliopiston UTUsign-järjestelmällä
This document has been electronically signed with UTUsign system of the University of Turku

Päiväys / Date: 24.01.2023 18:02:54 (UTC +0200)

Paula Pietilä

esteettömyyssuunnittelija

Turun yliopisto

Organisaation varmentama (UTU käyttäjätunnus)
Certified by organization (UTU user account)

Organisaation varmentama

Päiväys / Date: 24.01.2023 19:15:40 (UTC +0200)

Jukka Kola

rehtori

Turun yliopisto

Organisaation varmentama (UTU käyttäjätunnus)
Certified by organization (UTU user account)

Organisaation varmentama